

rovněž přiloženo inspekční kontinuum kvality – popis pěti úrovní (*very good, good, satisfactory, fair, weak*), včetně příkladů popisných výrazů²⁴.

5.3 Francie

Francouzská republikánská tradice již od dob Velké francouzské revoluce prosazuje ideál rovnosti jako jeden ze základních pilířů novodobého francouzského státu. To se promítá i do oblasti vzdělávání, v němž je princip spravedlivého přístupu k žákům jednou z hlavních priorit vzdělávací politiky a je na něj kladen velký důraz. V minulosti se to projevilo například zavedením jednotné nižší sekundární školy (*collège*) či zavedením zón prioritního vzdělávání, tedy dodatečnou finanční podporou škol nacházejících se v oblastech s velkým podílem znevýhodněných žáků. Hlavní motto dosud posledního reformního zákona z roku 2013, které jednoduchým způsobem vystihovalo hlavní cíle vzdělávací politiky, znělo „Škola spravedlivá a náročná“. První odstavec francouzské sbírky školských zákonů (*Code de l'éducation*, ods. L111-1)²⁵ explicitně stanovuje, že „vzdělanost je první národní prioritou“ a že veřejný vzdělávací systém „přispívá k rovnosti šancí a k boji proti sociálním a územním nerovnostem“, aby tak dodržel republikánský závazek zajištění rovnosti a spravedlivosti.

5.3.1 Kontext inspekční činnosti

Školní inspekce ve Francii funguje v porovnání s Českou republikou odlišným způsobem. Francouzský vzdělávací systém je silně centralizovaný, stát má tradičně velký podíl pravomocí. Vzdělávací systém jako celek hodnotí ministerstvo školství na základě různých globálních indikátorů týkajících se například úspěšnosti žáků u státních centralizovaných zkoušek (kromě maturity konají žáci ještě tzv. zkoušku *brevet* na konci základního vzdělávání nebo také zkoušku na konci 2. ročníku základní školy), výsledků mezinárodních výzkumů výsledků vzdělávání (PISA, TIMSS) či tematických šetření prováděných nejčastěji specializovaným oddělením ministerstva školství nazvaným Řízení evaluace, prognostiky a výkonu (DEPP).

Protože jsou francouzští učitelé ve veřejných školách *de iure* zaměstnanci ministerstva školství (tedy nikoli konkrétní školy), podléhají přímé kontrole ze strany státu. V každé akademii (akademie jsou správní celky zodpovědné za chod škol v dané oblasti a jsou „prodlouženou rukou“ ministerstva školství) fungují sbory inspektorů, které přímo kontrolují učitele a hodnotí jejich práci (inspektoři hodnotí učitele předmětů, na které mají sami aprobaci, existují i specializovaní inspektoři zaměřeni na hodnocení vzdělávání na primárním stupni vzdělávání či v odborných lyceích). Role ředitele školy v souvislosti s hodnocením pedagogických pracovníků je tedy spíše administrativní (učitele formálně hodnotí například z hlediska jejich dodržování stanovených pravidel, dochvilnosti apod.), ačkoli v poslední době se zvyšuje důraz na jejich přinejmenším neformální zapojení do hodnocení učitelů z hlediska pedagogického.

Školy nemají ze zákona povinnost provádět autoevaluaci a tato skutečnost se odráží i v mezinárodním srovnání, které nabízí šetření PISA 2015.²⁶ Jeho výsledky ukazují, že ve Francii neprovádí interní hodnocení/autoevaluaci více než 21 % oslovených škol, což je největší podíl ze všech zemí OECD zahrnutých v šetření PISA (pro srovnání – v České republice dle odpovědí ředitelů škol interní evaluaci neprovádí 4,4 % škol, což je pod průměrem

²⁴ Ukázka zde: https://www.education.ie/en/Publications/Inspection-Reports-Publications/Whole-School-Evaluation-Reports-List/20491K_WSEM LLP_4904_20170524.pdf,

²⁵ Dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006071191&idArticle=LEGIARTI000006524363&dateTexte=&categorieLien=cid>.

²⁶ Zdroj: vlastní analýza dat PISA 2015 (otázky SC037Q01TA a SC040Q17NA ředitelského dotazníku).